

Beleidskompasformulier voor internetconsultatie

Instructie voor gebruik:

Dit is het formulier voor de beantwoording van de Beleidskompasvragen ten behoeve van internetconsultatie. Per 29 maart 2023 worden bij nieuwe internetconsultaties de antwoorden op de vragen van het Beleidskompas gepubliceerd. Let op dat dit formulier op enkele punten afwijkt van het reguliere Beleidskompasformulier, aangezien dit formulier terugblikkt op de stappen voorafgaand aan de consultatie.

Alle tekstvakken in het formulier dienen te worden ingevuld en vragen mogen niet worden verwijderd. Indien het voorstel een technische wijziging betreft of om een andere reden beleidsarm is, kan bij de vragen die niet van toepassing zijn worden volstaan met het invullen van "n.v.t."

Verwijder de cursief gedrukte tekst na beantwoording van de vragen.

Titel:

(Vul hier de publicatietitel van de internetconsultatie in)

∞ Wie zijn belanghebbenden en waarom?

De belanghebbenden zijn (potentiële) mbo-docenten basisvaardigheden¹, mbo-instellingen (bevoegd gezag), lerarenopleidingen en mbo-studenten.

Direct belanghebbenden:

- Mbo-docenten basisvaardigheden, omdat het beleidsdoel van het wetsvoorstel is om de kwaliteit van deze docenten te versterken.
- Aankomende mbo-docenten, dat wil zeggen de docenten die nu nog geen basisvaardigheden in het mbo geven, maar dat wel willen gaan doen.
- Mbo-instellingen, omdat zij werkgever zijn van de mbo-docenten basisvaardigheden.
- Lerarenopleiders, omdat zij (mbo-)docenten (basisvaardigheden) opleiden.

Indirect belanghebbenden:

- Mbo-studenten, ook aankomend, omdat zij onderwijs krijgen van de docenten basisvaardigheden.

Er is onderzoek gedaan naar de professionele achtergrond van docenten basisvaardigheden in het mbo.² Vervolgens zijn veldsessies georganiseerd, waarbij onder meer mbo-docenten, lerarenopleiders, managers, HR-medewerkers en beleidsmedewerkers in gesprek zijn gegaan over de uitkomsten van het onderzoek en welke eisen noodzakelijk zijn om de kwaliteit van de mbo-docenten te verhogen. Er zijn (bestuurlijke) gesprekken geweest met de MBO Raad, AOb (vakbond) en BVMBO (beroepsgroep mbo-docenten) over de betrokkenheid bij het besluitvormingsproces en de (concept) beleidsopties. Zij hebben kunnen reageren op de beleidsopties.

¹ Waar 'docenten basisvaardigheden' staat worden docenten die lesgeven in Nederlands, rekenen en burgerschap bedoeld.

² [Eindrapportage Professionele achtergrond van mbo-docenten basisvaardigheden en burgerschap | Rapport | Rijksoverheid.nl](#)

De VH en ADEF (overleg van directeuren tweedegraads lerarenopleidingen) zijn na het vormen van de beleidsopties betrokken om te toetsen of de beleidsopties uitvoerbaar zijn voor de lerarenopleidingen.

1. Wat is het probleem?

1.1 Beheersing van basisvaardigheden in het algemeen

Het gaat in Nederland niet goed met de beheersing van basisvaardigheden. Ongeveer 1,8 miljoen mensen tussen de 16 en 65 jaar hebben moeite met de Nederlandse taal.³ Het niveau van deze groep ligt onder het eindniveau van het vmbo en mbo-niveau 2 en 3. Dit betekent dat ze niet goed kunnen lezen, schrijven en rekenen en het referentieniveau 2F niet halen.⁴ Het niet goed beheersen van basisvaardigheden kan grote gevolgen hebben, zowel voor de persoon zelf als voor de samenleving. Denk bijvoorbeeld aan een verpleegkundige die een rekenfout maakt met medicijnen of een automonteur die een reparatiehandleiding niet goed kan lezen en daardoor een technische fout maakt. Ook kunnen mensen met onvoldoende basisvaardigheden overheidsinformatie niet goed begrijpen en daardoor niet voor hun eigen rechten opkomen, bijvoorbeeld bij het aanvragen van een uitkering of andere tegemoetkomingen.

1.2 Beheersing van basisvaardigheden door mbo-studenten

In het vmbo behalen lang niet alle leerlingen aan het einde van het derde leerjaar, kort voor de meeste leerlingen doorstromen naar het mbo, het vereiste referentieniveau taal en rekenen (2F)⁵. Dit probleem vraagt om een overkoepelende aanpak, zowel in het funderend onderwijs als in het mbo. In het funderend onderwijs wordt aan de verbetering van de beheersing van basisvaardigheden gewerkt door middel van het zogenoemde Masterplan basisvaardigheden⁶. In het mbo is beheersing van basisvaardigheden onderdeel van de drievoudige kwalificatie⁷, omdat dit nodig is om een beroep uit te oefenen, om actief en betrokken mee te doen in de samenleving en om door te stromen naar een vervolgopleiding. Beheersing van basisvaardigheden en gelijke kansen zijn vraagstukken die elkaar beïnvloeden en versterken.⁸ Basisvaardigheden bieden een belangrijke basis voor gelijke kansen. De dalende beheersing van basisvaardigheden is zorgelijk,⁹ zeker in combinatie met de groeiende kansongelijkheid in de samenleving en de ongelijkheid binnen het mbo.¹⁰

Uit recent onderzoek van de Algemene Rekenkamer komt naar voren dat het uitmaakt van welke docent een student onderwijs krijgt. Of studenten de begeleiding en ondersteuning krijgen die ze nodig hebben om hun opleiding te volgen en af te ronden, kan verschillen per mbo-instelling, per opleiding en per docent. Er zijn grote verschillen als het gaat om beleid dat wordt gevoerd en begeleiding die wordt geboden. Het is onwenselijk dat hierin kwaliteitsverschillen tussen en binnen mbo-instellingen bestaan. Het is van belang dat alle studenten in het mbo op dezelfde kwaliteit van docenten kunnen rekenen.

1.3 Mbo-docenten basisvaardigheden

In het mbo werkt momenteel ongeveer 34.000 fte aan docenten¹¹, waarvan naar schatting ongeveer 20 tot 25 procent¹² onderwijs geeft in de basisvaardigheden.

In de Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB) is vastgelegd wanneer je als docent mag werken in het mbo.¹³ Iemand moet voldoen aan de bekwaamheidseisen die zijn opgenomen in het Besluit bekwaamheidseisen onderwijspersoneel,¹⁴ een verklaring omtrent het gedrag (VOG) hebben en niet vanwege uitspraak van de rechter geen onderwijs meer mogen geven. Nu voldoet een mbo-docent onder andere aan de bekwaamheidseisen als de docent een eerstegraads of tweedegraads lerarenopleiding heeft afgerond of een pedagogisch-didactisch getuigschrift¹⁵ (PDG) heeft afgerond én een geschiktheidsverklaring heeft van het bevoegd gezag van de mbo-instelling. Het bevoegd

³ [PIAAC Nationaal Rapport | Rapport | Rijksoverheid.nl](#)

⁴ *Kamerstukken II* 2018/19, 28760 nr. 84

⁵ <https://www.slo.nl/thema/vakspecifieke-thema/nederlands/referentiekader-taal/>

⁶ *Kamerstukken II* 2021/22, 31293 nr. 620

⁷ Verwezen wordt naar de artikelen 1.2.1, tweede lid, en 7.1.3, eerste lid, WEB.

⁸ Inspectie van het Onderwijs (2023). Staat van het onderwijs 2023.

⁹ Inspectie van het Onderwijs (2022). Staat van het onderwijs 2022. Inspectie van het Onderwijs (2023). Staat van het onderwijs 2023.

¹⁰ Algemene Rekenkamer (2024). *Op weg naar gelijke kansen in het middelbare beroepsonderwijs, deel II*

¹¹ DUO: salarisadministratie van instellingen

¹² De schatting is gebaseerd op een [onderzoek uit 2023](#), waaraan 9 mbo-instellingen hebben meegedaan. De mate waarin cijfers representatief zijn is niet goed vast te stellen.

¹³ Verwezen wordt naar hoofdstuk 4, titel 2, WEB.

¹⁴ [wetten.nl - Regeling - Besluit bekwaamheidseisen onderwijspersoneel - BWBR0018692 \(overheid.nl\)](#)

¹⁵ Artikel 7a.4 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek

gezag bepaalt vervolgens welk onderwijs de docent mag geven. Dit systeem werkt voor het onderwijs van het beroepsgerichte deel van het mbo, omdat zij-instromers vakinhoudelijke kennis vanuit het werkveld meenemen. Voor de basisvaardigheden is dit complexer. Werkervaring dekt vaak niet de kennis en vaardigheden die nodig zijn om onderwijs te verzorgen in de basisvaardigheden. Hierdoor hebben docenten basisvaardigheden niet altijd de juiste vakinhoudelijke kennis en vaardigheden.

Ook is voor een groot deel van de docenten die basisvaardigheden geven, dit maar een gering onderdeel van hun jaartaak. Ze doen dit als een taak erbij.

1.4 Huidig beleid mbo-docenten basisvaardigheden

In de Werkagenda mbo 2023-2027 is afgesproken dat de kwaliteit van docenten Nederlands, rekenen en burgerschap wordt versterkt.¹⁶ Mede naar aanleiding hiervan is de Aanpak basisvaardigheden mbo opgesteld.¹⁷ Binnen deze aanpak wordt gewerkt aan drie actielijnen (zie paragraaf 2.2.4.3 van de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel). Voor de Werkagenda mbo was het beleid gericht op eigen verantwoordelijkheid van de mbo-instellingen. Hierdoor zijn kwaliteitsverschillen ontstaan tussen teams en mbo-instellingen.

In de afgelopen jaren heeft de overheid er met name op het gebied van rekenen en burgerschap op ingezet om de kwaliteit van (docenten op) het onderwijs in deze basisvaardigheden te verhogen.

1.4.1 Huidig beleid mbo-docenten rekenen

In 2014 is met behulp van subsidie vanuit OCW het Raamwerk scholing en nascholing docent rekenen/gecijferdheid vo/mbo opgesteld, met als doel om meer duiding van de bekwaamheid van docenten rekenen in beide sectoren te geven. Hierdoor kan er betere afstemming plaatsvinden tussen vraag en aanbod van scholing en nascholing en kan certificering beter benut worden.

In 2023 heeft OCW subsidie verstrekt om het raamwerk te actualiseren, zodat mbo-instellingen beschikken over een raamwerk voor rekendocenten gebaseerd op de per 1 augustus 2022 herijkte rekeneisen in het mbo.¹⁸ Het hangt af van het bestuur en/of keuzes van het onderwijsteam of er gebruik wordt gemaakt van dit raamwerk en de daarbij behorende (na)scholing.

1.4.2 Huidig beleid mbo-docenten burgerschap

Uit de rapportages blijkt dat, ondanks goede ontwikkelingen in de afgelopen jaren, de kwaliteit van het burgerschapsonderwijs nog te vaak onder de maat is.¹⁹ Mbo-instellingen vinden burgerschapsonderwijs belangrijk en besteden er aandacht aan, maar de kwaliteit van het onderwijs loopt zowel tussen als binnen instellingen zeer uiteen. In de Werkagenda mbo 2023-2027 is, in overeenstemming met sectorale afspraken, afgesproken dat instellingen docenten burgerschap aanstellen die voldoen aan het profiel dat in de sectorale afspraken is opgesteld (en bijscholen waar nodig).

1.4.3 Huidig beleid mbo-docenten Nederlands

In de afgelopen jaren is geen specifieke inzet vanuit het ministerie van OCW geweest op de professionalisering van mbo-docenten die onderwijs verzorgen in Nederlands.

1.5 Conclusie: het huidige beleid mbo-docenten basisvaardigheden volstaat niet

Het is afhankelijk van de keuzes die het bevoegd gezag maakt en de ruimte die de onderwijsteams daarmee krijgen of en in welke mate uitvoering wordt gegeven aan de afspraken die zijn opgenomen in de Werkagenda mbo 2023-2027.

Ondanks de inspanningen en signalen van de afgelopen jaren, verzorgen relatief veel docenten, zonder daarvoor voldoende toegerust te zijn, onderwijs in rekenen en burgerschap. Voor docenten die onderwijs verzorgen in Nederlands geldt dit in mindere mate, maar ook een relatief kleine groep zonder een passende professionele achtergrond is onwenselijk. Gelet op het belang dat studenten voldoende basisvaardigheden aanleren en daarin onderwijs krijgen van goed opgeleide

¹⁶ Kamerstukken II 2022/23, 31524 nr. 549

¹⁷ Kamerstukken II 2022/23, 31524 nr. 565

¹⁸ [Microsoft Word - 20230601_raamwerk.docx \(uu.nl\)](#)

¹⁹ Rapport KBA Nijmegen (2021), *Evaluatie Burgerschapsagenda mbo 2017-2021*, bijlage bij Kamerstukken II 2021/22, 31524, nr. 509.

docenten, is het gerechtvaardigd om aanvullende opleidingseisen te stellen aan die docenten. Dit geldt ook voor docenten Nederlands.

2. Wat is het beoogde doel?

Het doel is om te zorgen dat docenten die onderwijs verzorgen in Nederlands, rekenen en burgerschap pedagogisch, (vak)didactisch en vakinhoudelijk bekwaam zijn, zodat studenten onderwijs krijgen van kwalitatief goede docenten. Pedagogische vaardigheden zijn nodig om een veilig en stimulerend leerklimaat te faciliteren. Vakinhoudelijke kennis betekent dat de docent de inhoud beheerst. Vakdidactische vaardigheden zijn nodig om de leerstof aan te leren aan studenten, op een manier die aansluit bij het kennis- en vaardighedeniveau van de student op dat moment. Door in te zetten op de kwaliteit van mbo-docenten basisvaardigheden wordt de onderwijskwaliteit van de basisvaardigheden in het mbo en de beheersing van de basisvaardigheden versterkt. Dit betekent ook versterking van 'sustainable development goal' 4.

3. Wat zijn opties om het doel te realiseren?

3.1 Doelgroep beleidsopties (voor wie)

Omdat het mbo geen vakken kent, bepalen instellingen zelf bij welke onderdelen van het onderwijsprogramma ze aandacht besteden aan de basisvaardigheden. Wel zijn er exameneisen opgenomen voor Nederlands, rekenen en burgerschap²⁰. Daarom is het belangrijk om duidelijk aan te geven om welke groep docenten het gaat. Hierna volgt eerst de voorkeursoptie, daarna wordt ingegaan waarom er niet voor andere opties is gekozen.

Voorkeursoptie: docenten die onderwijs verzorgen in de generieke kwalificatie-eisen Nederlands, rekenen, burgerschap²¹ moeten worden bijgeschoold.

Alleen docenten die onderwijs verzorgen in de generieke kwalificatie-eisen moeten zich bijscholen. Als er in de beroepsgerichte onderdelen ook Nederlands, rekenen en burgerschap worden behandeld, omdat deze zijn opgenomen in de specifieke kwalificatie-eisen in het kwalificatiedossier, dan kan dit worden uitgelegd door de beroepsgerichte docent. Zo wordt voorkomen dat alle docenten moeten worden bijgeschoold. Bijvoorbeeld: verpleegkundig rekenen kan worden gegeven door een docent Verpleegkunde. Deze docent hoeft zich niet bij te scholen voor rekenen, tenzij de docent ook les wil geven in de generieke kwalificatie-eisen voor rekenen.²² Wel is het wenselijk en aan te bevelen dat er doorlopend afstemming plaatsvindt tussen beroepsgerichte docenten en docenten die onderwijs verzorgen in generieke kwalificatie-eisen.

Hieronder worden andere opties uitgelicht, met een toelichting waarom niet voor deze opties wordt gekozen.

➤ *Bijscholen van alle docenten die basisvaardigheden doceren*

Als wordt gekozen voor de docenten die onderwijs verzorgen in basisvaardigheden, gaat dit ook om docenten die onderwijs verzorgen in basisvaardigheden bij de 'beroepsgerichte onderdelen'. Daarbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan rekenen tijdens de bakles. In deze optie moeten alle docenten die onderwijs geven in de generieke kwalificatie-eisen of in de beroepsgerichte kwalificatie-eisen voor zover daarin ook basisvaardigheden aan de orde komen zich bijscholen. Dit zou betekenen dat instellingen per opleiding moeten bepalen waar in het curriculum basisvaardigheden in de beroepsgerichte onderdelen voorkomen. Dit is arbeidsintensief voor de instellingen en zorgt voor administratieve lasten. Daarnaast is deze optie beleidsmatig niet wenselijk, aangezien de docenten die vanuit de praktijk instromen dan ook bijgeschoold moeten worden om les te mogen geven in de basisvaardigheden bij de 'beroepsgerichte onderdelen'. Veel docenten uit de praktijk zijn bevlogen om hun praktijkervaring over te brengen, maar de verwachting is dat zij geen extra opleiding willen volgen in vakdidactiek en vakinhoud van een basisvaardigheid en het mbo zouden verlaten als dit verplicht zou worden.

²⁰ in het Ekb WEB

²¹ Er zijn twee type kwalificatie-eisen: (1) generieke kwalificatie-eisen, te weten Nederlands, rekenen, burgerschap en Engels op niveau 4, en (2) specifieke kwalificatie-eisen, te weten de op het beroep gerichte kwalificatie-eisen.

²² Specifieke kwalificatie-eisen kunnen elementen van Nederlands, rekenen of burgerschap bevatten. Denk bijvoorbeeld aan 'verpleegkundig rekenen'. Dit betreft rekenen dat specifiek vereist is voor het beroep verpleegkundig. Deze eis geldt daarom niet voor iedere mbo-student en is dus geen generieke kwalificatie-eis, maar is enkel opgenomen als specifieke kwalificatie-eis in de opleiding Verpleegkundige.

- *Bijscholen van de docenten die Nederlands, rekenen en burgerschap als aparte vakken doceren*

Om te voorkomen dat alle docenten moeten worden bijgeschoold, zouden in het mbo ook van de generieke kwalificatie-eisen Nederlands, rekenen en burgerschap aparte vakken gemaakt kunnen worden, en aan de docenten die die vakken geven de extra eisen gesteld kunnen worden. Dit zou voor instellingen veel vrijheid wegnemen van hoe ze het onderwijs kunnen inrichten en kunnen integreren met beroepsgerichte onderdelen. Dit past niet bij het mbo en dus onwenselijk om dit te verplichten.

- *Bijscholen van de docenten die voornamelijk basisvaardigheden geven*

Bij deze optie zijn geen strakke grenzen te trekken. Een optie zonder een dergelijke strakke grens zou zijn om extra eisen te stellen aan de docenten die "voornamelijk" de basisvaardigheden doceren. Dit zorgt voor onduidelijkheid, die kunnen leiden tot onderling verschillende invullingen door instellingen en die het toezicht kunnen bemoeilijken. Daarmee wordt het beoogde doel niet bereikt.

3.2 Beleidsopties (wat)

- **Nuloptie: Beleid niet veranderen.**

Het huidige beleid verandert niet. Het bevoegd gezag van de mbo-instelling bepaalt of een docent les mag geven in de basisvaardigheden.

- **Optie 1: Aanvullende kwaliteitseisen stellen aan docenten Nederlands, rekenen en burgerschap**

Meer specifieke opleidingseisen om te mogen werken als docent Nederlands, rekenen en burgerschap.

Voorkeursoptie: Optie 1a: Specifiek getuigschrift eerste- of tweedegraads lerarenopleiding of volgen extra opleidingstraject

Ten opzichte van de huidige situatie veranderen de wettelijke opleidingseisen om les te mogen geven in Nederlands, rekenen en burgerschap. Om les te geven in Nederlands, rekenen en/of burgerschap moeten docenten een eerste- of tweedegraads lerarenopleiding hebben afgerond in het onderdeel waarin wordt lesgegeven of aanverwant. Door de overheid wordt vastgelegd om welke opleidingen dit gaat.²³ Indien de docent over een PDG of niet aanverwante eerste- of tweedegraads lerarenopleiding heeft afgerond, moet de docent een extra opleidingstraject (30 studiepunten) volgen om les te mogen geven in Nederlands, rekenen of burgerschap. Dit opleidingstraject is gericht op vakinhoud en vakdidactiek Nederlands, rekenen of burgerschap in het mbo.

Optie 1b: Specifiek getuigschrift eerste- of tweedegraads lerarenopleiding

Ten opzichte van de huidige situatie veranderen de wettelijke opleidingseisen om les te mogen geven in Nederlands, rekenen en burgerschap. Om les te geven in Nederlands, rekenen of burgerschap dienen docenten een eerste- of tweedegraads lerarenopleiding af te ronden in het onderdeel waarin wordt lesgegeven of aanverwant. Door de overheid wordt vastgelegd om welke opleidingen dit gaat.²⁴ Docenten moeten een aanverwante eerste- of tweedegraads lerarenopleiding afronden voordat ze onderwijs verzorgen in Nederlands, rekenen en/of burgerschap.

Deze beleids optie is vergelijkbaar met het huidige beleid in het vo.

Optie 1c: Bijscholing op basis van bekwaamheidsprofiel

OCW en de MBO Raad stellen gezamenlijk een bekwaamheidsprofiel op voor docenten basisvaardigheden, waarin eisen aan docenten Nederlands, rekenen en burgerschap zijn opgenomen. Op basis van dit profiel maken mbo-instellingen aanname- en professionaliseringsbeleid.

- **Optie 2: Aanvullende kwaliteitseisen stellen aan alle docenten**

²³ In het VO is dit d.m.v. conversietabellen vastgelegd.

²⁴ In het VO is dit d.m.v. conversietabellen vastgelegd.

Ten opzichte van de huidige optie veranderen de wettelijke opleidingseisen om les te mogen geven voor alle docenten, zodat alle docenten opgeleid zijn om les te geven Nederlands, rekenen en burgerschap. Dit vraagt om de bestaande opleidingstrajecten (PDG en/of eerste- en tweedegraads lerarenopleidingen) aan te passen door aan deze opleidingen vakinhoud en vakdidactiek Nederlands, rekenen en burgerschap toe te voegen.

➤ **Optie 3: Kwaliteitseisen stellen aan een onderwijsteam voor Nederlands, rekenen en burgerschap**

Voor Nederlands, rekenen en burgerschap beschikt minimaal één docent per onderwijsteam aantoonbaar over vakinhoud en vakdidactiek Nederlands, rekenen en burgerschap, aangetoond door een afgeronde eerste of tweedegraads lerarenopleiding waarin wordt lesgegeven of aanverwant. Deze docent krijgt de taak om de andere docenten Nederlands, rekenen en burgerschap in het team mee te nemen in recente ontwikkelingen en te professionaliseren op het gebied van vakdidactiek en vakinhoud van de basisvaardigheden.

➤ **Optie 4: Eisen stellen aan minimale aantal uren dat een docent moet onderwijs verzorgen in Nederlands, rekenen of burgerschap**

Docenten geven minimaal 0,4 fte les in Nederlands, rekenen of burgerschap. Bij een mbo-instelling in het noorden van Nederland hebben docenten basisvaardigheden een aanstelling van minstens 0,4 fte voor de desbetreffende basisvaardigheid. Hierdoor is het niet meer mogelijk om slechts enkele uren per week les te geven in een basisvaardigheid. Uit onderzoek komt dat de docenten die een generiek onderdeel als kleine neventaak hebben, onvoldoende bereikt worden bij informatie-, trainings- en professionaliseringstrajecten. De verwachting is dat wanneer deze taak wordt uitbereid, deze docenten beter worden bereikt voor informatie-, trainings-, en professionaliseringstrajecten.²⁵

4. Wat zijn de gevolgen van de opties?

4.1 Verwachte gevolgen

	<u>Optie 1</u>			<u>Optie 2</u>	<u>Optie 3</u>	<u>Optie 4</u>
	<u>a</u>	<u>b</u>	<u>c</u>			
(Een deel van de) Docenten (die onderwijs verzorgen in Nederlands, rekenen en burgerschap) moeten zich bijscholen om Nederlands/rekenen/burgerschap te mogen blijven verzorgen	✓	✓	✓	✓	✓	
Lerarenopleidingen moeten opleidingstrajecten aanbieden voor Nederlands, rekenen en burgerschap	✓		✓ (evt.)			
PDG en/of eerste- en tweedegraads lerarenopleidingen moeten worden aangepast				✓		
Er moet door besturen worden nagegaan of docenten Nederlands, rekenen en burgerschap voldoende geschoold zijn of moeten worden bijgeschoold	✓	✓	✓	✓	✓	
Door aanvullende eisen te stellen, zullen minder docenten Nederlands, rekenen en burgerschap als taak erbij hebben	✓	✓	✓			✓

²⁵ [pdf \(overheid.nl\)](https://pdf.overheid.nl/)

Integratie van de beroepsgerichte onderdelen met de basisvaardigheden vraagt om strategisch personeelsbeleid ²⁶	✓		✓			
Integratie van de beroepsgerichte onderdelen met de basisvaardigheden vraagt om afstemming binnen het team ²⁷	✓	✓	✓			
Instellingen moeten nagaan hoeveel uren docenten basisvaardigheden onderwijs verzorgen in Nederlands, rekenen en/of burgerschap						✓
Jaartaken en mogelijk arbeidsovereenkomsten moeten worden aangepast, indien docenten een arbeidsovereenkomst van kleiner dan 0,4 fte hebben						✓
Taak voor de Inspectie van het Onderwijs in het kader van toezicht	✓	✓		✓		

4.2 Verplichte toetsen

Regeldruktoets: het bijhouden van gevolgde opleidingen van het personeel brengt mogelijk extra regeldruk met zich mee. Voornamelijk na invoering, omdat instellingen dan na moeten gaan welke docenten wel/niet voldoen aan de aanvullende eisen. Na deze periode zal regeldruk waarschijnlijk vergelijkbaar zijn met de huidige situatie, aangezien mbo-instellingen nu ook al registreren of docenten benoembaar zijn om les te geven in het mbo.

Uitvoerbaarheids- en handhaafbaarheidstoets: is het wetsvoorstel uitvoerbaar en handhaafbaar voor de Inspectie van het Onderwijs, ADR en DUO?

Autoriteit Persoonsgegevens: worden de regels voor bescherming van persoonsgegevens in het wetsvoorstel in acht genomen?

²⁶ Er kan gekozen worden om beroepsgerichte docenten bij te scholen, zodat deze docenten ook Nederlands, rekenen en/of burgerschap kunnen blijven geven en deze onderdelen geïntegreerd kunnen blijven worden aangeboden

²⁷ Afstemming binnen team over hoe Nederlands, rekenen en burgerschap meer beroepsgericht kunnen worden aangeboden.

5. Wat is de voorkeursoptie?

5.1 Voorkeursoptie "wie"

De voorkeursoptie voor de doelgroep is de optie **docenten die onderwijs verzorgen in de generieke kwalificatie-eisen Nederlands, rekenen, burgerschap**. Deze doelgroep kan in de wet- en regelgeving onderscheiden worden en zo wordt voorkomen dat alle docenten moeten worden bijgeschoold.

5.2 Voorkeursoptie "wat"

Op basis van de voor- en nadelen is optie 1a van de aanvullende kwaliteitseisen aan docenten Nederlands, rekenen en burgerschap de voorkeursoptie. Door een aanvullend opleidingstraject te bieden aan docenten die nog niet (volledig) vakdidactisch en inhoudelijk bekwaam zijn, kunnen zij hieraan voldoen door een opleidingstraject te volgen van 30 studiepunten (in plaats van een volledige lerarenopleiding. Hierdoor blijft het voor zowel zij-instromers als docenten met een afgeronde lerarenopleiding mogelijk om les te blijven geven in de basisvaardigheden in het mbo.

5.3. Beleidsinstrumenten

5.3.1 Wettelijke eisen mbo-docenten basisvaardigheden

Een wetswijziging heeft de voorkeur boven bestuurlijke afspraken, omdat daarmee de eisen voor alle docenten basisvaardigheden gelijk en helder zijn, alle mbo-instellingen verplicht zijn daaraan te voldoen en de inspectie daarop toezicht kan houden.

Voor docenten burgerschap zijn eerder bestuurlijke afspraken gemaakt (vergelijkbaar met beleidsoptie1c). Die afspraken hebben tot nu toe niet het gewenste effect gehad omdat het uit gesprekken met diverse bestuurders en diverse Kwaliteitsagenda's²⁸ blijkt dat het voor instellingen onvoldoende duidelijk was waar ze aan moeten voldoen en niet alle besturen zich inspannen voor de gemaakte bestuurlijke afspraken.

5.3.2. Eenduidige opleidingstrajecten

De voorkeursoptie vraagt van de lerarenopleidingen om opleidingstrajecten (30 ECTS) te ontwikkelen voor Nederlands, rekenen en burgerschap in het mbo. Dit soort opleidingstrajecten valt niet onder de wettelijke, voor bekostiging in aanmerking komende taak van de lerarenopleidingen, zoals beschreven in de WHW²⁹. Hierdoor zijn het opleidingstrajecten die worden ontwikkeld en aangeboden door de onbekostigde tak van de lerarenopleidingen.

Om te zorgen dat de opleidingstrajecten enigszins vergelijkbaar zijn moet per opleidingstraject (Nederlands, rekenen en burgerschap) worden vastgelegd aan welke eisen deze trajecten moeten voldoen en wat de inhoud is van deze trajecten. Om tot deze uniforme afspraken te komen heeft ResearchNed in opdracht van OCW en in samenwerking met de lerarenopleidingen (vertegenwoordigd door ADEF³⁰) in overleg met de VH, MBO Raad, AOb en BVMB³¹ deze eisen uitgewerkt. Het onderzoeksrapport is in april 2025 opgeleverd en als bijlage bij de tweede voortgangsbrief aanpak basisvaardigheden mbo naar de Kamer gestuurd.³² De eisen zullen door de overheid worden vastgelegd.

Aan de hand van deze eisen, moeten de opleidingstrajecten voor Nederlands, rekenen en burgerschap ontwikkeld worden. Vanuit OCW vragen we de lerarenopleidingen om deze opleidingstrajecten te ontwikkelen. We zijn in gesprek met de lerarenopleidingen (ADEF) in gesprek over eventuele financiële ondersteuning vanuit OCW.

5.4 Evaluatie

Dit wetsvoorstel zal na vijf jaar worden geëvalueerd. Er zal onderzoek worden uitgevoerd naar de professionele achtergrond van deze docenten. Dit onderzoek zal vergelijkbaar zijn met het

²⁸ [Kwaliteitsagenda's 2024-2027 middelbaar beroepsonderwijs | Rapport | Rijksoverheid.nl](#)

²⁹ Art. 1.3 jo. art. 1.9 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek

³⁰ Algemeen Directeurenoverleg Educatieve Faculteiten. Maandelijks overleg van directeuren van tweedegraads lerarenopleidingen.

³¹ Beroepsvereniging docenten en instructeurs mbo

³² Kamerstukken II 2024/25, 31524 nr. 657

onderzoek naar de professionele achtergrond van docenten basisvaardigheden³³ dat in 2023 is uitgevoerd.

³³ [Eindrapportage Professionele achtergrond van mbo-docenten basisvaardigheden en burgerschap | Rapport | Rijksoverheid.nl](#)